

Примедбе на Нацрте Закона о основном и средњем образовању

ДОСТАВИТИ:

*Одбору за образовање Скупштине Републике Србије
Посланичкој групи Уједињени региони Србије (Г17 плус и ЗЗШ)
Посланичкој групи Демократска странка Србије - Војислав Коштуница
Посланичкој групи За европску Србију
Посланичкој групи Либерално демократска партија
Посланичкој групи мањина
Посланичкој групи Напред Србија
Посланичкој групи Нова Србија
Посланичкој групи Партија уједињених пензионера Србије – ПУПС
Посланичкој групи Социјалистичка партија Србије - Јединствена Србија
Посланичкој групи Српска радикална странка*

Примедбе на Нацрте Закона о основном и средњем образовању

Поштоване даме и господо народни посланици!

У име београдских синдиката просвете смо се окупили да Вам на једном месту изложимо своја неслагања са предложеним законским решењима које је Министарство просвете и науке Републике Србије припремило у форми Предлога Закона о основном и средњем образовању, чије се усвајање планира за крај месеца јануара текуће године.

Кључна и јединствена примедба је сврсисходност доношења ових Закона пре Стратегије образовања која треба да да свеобухватни одговор шта је национално решење у сфери образовања, односно какво, колико ефикасно и на крају, колико скупо, образовање желимо и можемо да остваримо у Србији, данас. Заједнички став репрезентативних београдских синдиката је да је јавна расправа о нацрту оба Закона трајала веома кратко и да нико од

нас није видео најновију верзију Закона који су прослеђени Влади односно Скупштини Србије на разматрање. Решење би било одлагање доношења Закона о основном и средњем образовању, док се не усвоји целовита Стратегија образовања. Али Вас, свакако, свесрдно молимо да проучите наше примедбе на предложена законска решења и да у форми амандмана или инсистирања на подзаконским актима "спасимо, што се спасити може", зарад будућности нових нараштаја, њихове остварљивости у личном и професионалном смислу овде, у нашој земљи, али и насушне потребе велике већине квалитетних просветних радника, који свој посао обављају изузетно одговорно, борећи се квалитетом против опште ерозије моралних и друштвених норми. Молимо за Вашу помоћ и покушаћемо, према члановима, хронолошки, да, укратко, изложимо све наше заједничке примедбе на Нацрт Закона о коме говоримо. Због свега наведеног, тражимо пријем код посланичких група у Скупштини Србије којима би детаљније образложили наведено у тексту.

НАЦРТ ЗАКОНА О ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ

У члану 21, став 1, као и у члану 22, став 4, где се говори о циљевима и исходима основног образовања је, изостављена техничка писменост, односно оспособљавање ученика на усвајање елементарних техничких вештина. Надамо се да се не ради о злонамерној конструкцији која има за циљ да припреми терен за избацивање техничког, а сачува, искључиво, информатичко образовање, јер се те две категорије никако не искључују, већ, напротив, само допуњују.

У члану 30, став 2, каже се да број ученика у одељењу може бити до 30. Уредбом Владе која служи за формирање одељења и директно имплицира стварање технолошких вишкова, говорило се да одељење броји најмање 25 ученика, па верујемо да смо у том смеру еволуирали, јер је европски просек 17-20 ученика у одељењу, ради постизања неопходног квалитета перманентног учења. Забрињава и то што не постоји доња граница о броју ученика и што по мишљењу неког будућег министра, уколико се прецизно не наведе, може бити и 29 ученика! О погубности за радна места у просвети би било онда излишно говорити. Неопходно је број ученика у одељењу у Закону прецизирати, а остало регулисати подзаконским актима.

У члану 32, све похвале Уније синдиката основних школа Београда, за угледне часове које би требало да организују учитељи са наставницима предметне наставе, ради лакше адаптације ученика на други циклус основног образовања. Препорука: темељно разрадити сјајну идеју.

Члан 38 помиње слободне активности ученика које школа треба да подржи. Питање је које и какве слободне активности, прецизирати и такстативно навести.

У члану 40, став 5, каже се да школа са надлежним установама брине о социјалној заштити посебно осетљивих друштвених група. Мишљења смо да је то теško оптерећење за сваку школу, да је нејасно формулисано и оставља могућност разних ad hoc тумачења и злоупотреба према дневно-политичким дешавањима.

Члан 46 говори о стручном усавршавању наставника, штуро и непотпуно, где се не помиње професионална надоградња наставника, избор и начин избора акредитованих семинара, као што се не помиње, а требало би у таквом члану, и могућност професионалне стимулације наставника материјалним и нематеријалним средствима, који остварују изузетне резултате, нарочито у континуитету. Неопходно је, по нама, наћи модус сарадње са локалним самоуправама како се за успешне наставнике могу и

морају обезбедити поменута средства.

Као позитиван и разборит, хвалимо члан 50 који предвиђа функционисање ученичких задруга, из много разлога, који су већ у изнети у поменутом члану.

У члану 59, став 7, се помиње један оброк дневно за ученике. Изузетна идеја која се прецизно не регулише ни подзаконским актима. Који механизам има предлагач закона да натера јединице локалне самоуправе да финансирају тако нешто, имају ли школе опремљене кухиње и трпезарије где би уз стручно особље могли да обедују? А ко би запослио и платио куварице, сервирке и сл? Амандманима тражимо да се члан закона односи само на школе на територији локалних самоуправа које то могу да финансирају. Београдски синдикати просвете су једногласног мишљења да је НЕОПХОДНО ПОТПУНО БРИСАТИ чланове 67, 68 и 69, који предвиђају минимум процеса рада и мере које се предузимају за непослушне јер се потпуно обесмишљава улога штрајка у образовној установи. Ради се о црвеној линији преко које синдикати не смеју прећи јер се овим члановима крше елементарна права радника у просвети на испољавање незадовољства, јер се штрајк може и мора водити и поводом многих неправилности и аномалија у школству, а не само због плата и сл.

Минимум процеса рада у образовној установи је категорија коју, осим црногорског Закона, не познаје међународно законодавство у овој области, нити је област коју овакав Закон треба да уређује. Професија наставника није есенцијална за функционисање државе, а све међународне конвенције (МОР и слично) то јасно и недвосмислено кажу. Стога овакве, дневнополитичке ставове треба потпуно брисати, и ускладити, кроз конзенсус струке и државе, са Законом о раду, односно Законом о штрајку.

Питамо се зашто се није одмакло ни у овом предлогу Закона, о начину финансирања наставника почев од 2013/14 године, увођењу платних разреда и награђивању квалитета у школи, зашто се нигде не помиње владање и јасно санкционисање ученика и у нижим и у вишим разредима основне школе, уз отклањање недоумица које су произашле из Правилника о оцењивању ученика?

Зашто није урађена никада никаква евалуација о сврсисходности описног оцењивања у првом разреду основне школе, немогућностима да ученик понавља разред и до четвртог разреда, уколико није и неће да испуни минимум прописаних стандарда постигнућа, итд?

НАЦРТ ЗАКОНА О СРЕДЊЕМ ОБРАЗОВАЊУ

Примедбе на доступну радну верзију Закона о средњем образовању

На састанцима Синдикалних организација у Београду искристалисале су се примедбе које се односе на следећа питања:

1. Стручне и опште матуре

Сматрамо да су ученици свих средњих стручних школа стављени у неравноправан положај са ученицима гимназија јер не могу да конкуришу за упис на жељени факултет. Нама доступни подаци показују да је проценат уписаних студената, матураната средњих стручних школа, као и оних који дипломирају, значајан, спрам укупног броја уписаних и дипломираних. Колико знамо, став факултета до данашњег дана по питању опште и стручне матуре, није познат.

У међувремену, смо добили незванично обавештење, да ће матуранти средњих стручних

школа моћи да конкуришу, под равноправним условима само на факултете одговарајућих стручних области. Наше мишљење је да би требало да им се омогући упис на сродне факултете са широм лепезом избора, као и могућност уписа на било који жељени факултет. На пример електротехничар било ког образовног профила морао би да има права да упише било који Технички факултет.

Постоји и један практичан проблем који Закон никако није предвидео:

Примера ради, ученик средње стручне школе одлучи да студира тзв. несродан факултет, где му по новом Нацрту Закона треба положена општа матура, коју, рецимо, положи и упише жељени факултет. У току студија, из било ког разлога, бива присиљен да напусти факултет и да тражи посао у струци, са средњим образовањем. Који ниво образовања таквом младом човеку признати, ако није полагао стручну матуру, већ само општу матуру, односно, како он може остварити своје легитимно право на рад за који се школовао у средњој школи? Тражимо одговоре.

Такође, мишљења смо, да је неопходно потпуно поштовати аутономију Универзитета, што би оставило могућност факултетима да у складу са сопственим критеријумима, признају општу матуру уместо пријемног испита, или наставе да признају искључиво резултате пријемних испита уз бодове из средње школе, али и примену комбинације ова два модела, што би били, искључиво, избори самих факултета. Стога, неопходно је консултовати Универзитет и тражити ставове факултета по том питању.

2. Броја ученика по одељењу

Наше мишљење је да би, због оптимизације наставног процеса, број ученика по одељењу требало да буде највише двадесет и пет (25).

3. Трајања часа практичне наставе.

Мислимо да час практичне наставе треба да траје 45 минута, а фонд да буде 20 часова. Образложење смо дали у дописима и разговорима, у више наврата са свим релевантним институцијама, почев од 2007 год.

4. Чланова закона које се односи на штрајк

Део нацрта закона који се односи на штрајк треба избацити и ту материју регулисати други законима (нпр: законом о раду)

5. Проширене делатности

Школама треба омогућити проширену делатност да би у новонасталим условима могле уопште да функционишу.

6. Разредног старешинства

Члану 62. Закона о основама система образовања и васпитања додати да директор може да на молбу ученика и родитеља додели разредно старешинство професорима који не предају ни један предмет у одељењу, уз сагласност тог професора.

Општа примедба је да је мало времена било дато за јавну расправу, и да нам није позната коначна радна верзија Закона о средњем образовању послата Скупштини Србије.

Молимо Вас, да све наведене и аргументоване примедбе на Нацрте Закона о основном и средњем образовању, као вапај струке, артикулишете у валидне и сврсисходне амандмане којима ће бити за циљ доношење модерних, проевропских Закона о основном и средњем образовању, као лучоноши просперитета, сталног учења и усавршавања младих људи и школовања таквих кадрова којима ћемо се, у будућности, поносити.

*Хвала унапред, на свом времену које нам посвећујете,
срдечно, Београдски синдикати просвете:*

*Синдикат радника у просвети Србије
Слободан Брајковић*

*Унија синдиката основних школа Београда
Жељко Јанковић*

*Форум београдских основних школа
Јасмина Станковић*

*Форум београдских гимназија
Миодраг Сокић*

*Форум средњих стручних школа Београда
Милорад Антић*
